

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa B. spółki z o.o w W.
przeciwko Ł. S.
o zwolnienie spod egzekucji rzeczy ruchomej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 lipca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt VII AGa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700
(dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Ł. S. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 stycznia 2020 r., którym zmieniono oddalający powództwo B. sp. z o.o. z siedzibą w W. o zwolnienie spod egzekucji otoczarni A. (...), nr fabryczny (...), kolor żółty, zajętej przez komornika sądowego u dłużnika D. K. wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 29 stycznia 2019 r. poprzez uwzględnienie powództwa.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłankach z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Pozwany dostrzegł w sprawie następujące zagadnienia prawne:

1. *Czy w ustalonym sprawie stanie faktycznym w trakcie postępowania toczącego się na skutek wniesionego przez powoda powództwa o zwolnienie spod egzekucji ruchomości składane oświadczenia woli osoby działającej w imieniu spółki, posługującej się pieczęciami tego podmiotu oraz zajmującej stanowisko dyrektora generalnego może być przyjmowane jako oświadczenie własne spółki, a jednocześnie osoba ta może nie być osobą upoważnioną do dysponowania wiedzą odpowiadającą wiedzy władz spółki o statusie zajmowanej nieruchomości, mimo że umocowanie tej osoby nie było kwestionowane;*
2. *Czy w przypadku uznania przez sąd drugiej instancji trafności części zarzutów wyartykułowanych w apelacji pod adresem kwestionowanego orzeczenia sadu pierwszej instancji, odmiennie ocenionych przez sąd drugiej instancji, a uprzednio prowadzących do zniweczenia żądania pozwu, sąd drugiej instancji może przystąpić do rozpoznania sprawy, czy też powinien wydać orzeczenie kasatoryjne w myśl art. 386 § 4 k.p.c.?*

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi, wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku (por. postanowienia: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ. oraz z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, nie publ.).

Zagadnienia zaproponowane przez skarżącego nie spełniają tych wymagań. Pierwszemu z nich brakuje wymiaru uniwersalnego, tj. takiego stopnia ogólności,

który pozwoliłby wykorzystać wyjaśnienie zagadnienia prawnego dokonane przez Sąd Najwyższy w innych, podobnych sprawach. Zagadnienie to odnosi się tylko do jednostkowego, szczególnego stanu faktycznego niniejszej sprawy. Natomiast celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły.

Z kolei rozstrzygnięcie drugiego zagadnienia postawionego w skardze nie wymaga szczególnie zaawansowanej wiedzy prawniczej i wynika wprost z wykładni art. 386 § 4 k.p.c., w którym ustawodawca użył czasownika „może”. Niemniej na marginesie trzeba zauważyć, że w wyjątkowych przypadkach niewykluczona jest ocena, że rozpatrzenie powództwa co do istoty przez sąd drugiej instancji pomimo wydania przez sąd pierwszej instancji orzeczenia niweczącego roszczenie może zostać uznane za pozbawienie strony dostępu do dwuinstancyjnego postępowania. Wyjątek ten w żaden sposób nie mógłby jednak znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż do zniweczenia całego roszczenia doszło po szczegółowym przeprowadzeniu postępowania dowodowego i po dokonaniu przez sąd pierwszej instancji całościowej oceny sprawy. Wobec takiego stanu rzeczy należy przyjąć, że występuje jedynie różnica w ocenie prawnej roszczenia pomiędzy sądami obu instancji, zaś taka okoliczność nie uzasadnia zastosowania art. 386 § 4 k.p.c. Zakwestionowanie przez sąd odwoławczy poglądu prawnego sądu pierwszej instancji co do zasadności rozpoznawanego żądania nie oznacza, że sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2021 r., IV CZ 97/20, niepubl.).

Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego. Konieczny jest również opis wątpliwości związanych z wykładnią powołanych przepisów, polegający na zarysowaniu możliwych sposobów jej dokonania, wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawieniu własnej

propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15; z dnia 27 listopada 2015 r., IV CSK 330/15 – nie publ.), przy czym nie chodzi tu o rozbieżności w wykładni pomiędzy sądem pierwszej i drugiej instancji, które orzekały w danej sprawie (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2014 r., IV CSK 505/13, nie publ.). Jeżeli jednak Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak jest interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 - nie publ.).

Skarżący dostrzegł potrzebę dokonania wykładni art. 83 § 1 k.c. w odniesieniu do sprzedaży rzeczy po zaniżonej cenie.

Odnosząc się do tej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania należy zauważyć, że o ile z abstrakcyjnego, generalnego punktu widzenia kwestia ta wzbudza spór w doktrynie prawa i wywołuje pewne rozbieżności orzecznicze, o tyle jej rozstrzygnięcie nie wpłynęłoby na wynik niniejszej sprawy. Oceny dokonania czynności prawnej dla pozoru dokonuje się bowiem w oparciu o różne czynniki wynikające ze stanu faktycznego sprawy. W niektórych sprawach decydującym czynnikiem może okazać się pogłębiona ocena odpłatności czynności. W niniejszym stanie faktycznym jednak Sąd zastosował wiele innych kryteriów, przede wszystkim wskazał na zamiar stron, by czynność wywołała rzeczywiste skutki prawne.

Z kolei dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14 oraz z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15 - nie publ.). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa,

zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.).

Skarżący podnosi, że oczywista zasadność skargi wynika z naruszenia art. 378 § 1 w zw. z art. 382 k.p.c. spowodowanego przystąpieniem przez sąd drugiej instancji do merytorycznego rozpoznania sprawy, podczas gdy - w ocenie skarżącego - powinien on wydać orzeczenie kasatoryjne. Po pierwsze należy podkreślić, że w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. można skutecznie wskazywać na naruszenia przepisów prawa o jednoznacznym brzmieniu. A taki zaś nie może zostać uznany przepis, który przyznaje sądowi możliwość, nie zaś obowiązek. Po drugie do tej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odnoszą się również argumenty użyte przez Sąd Najwyższy powyżej a propos drugiego zagadnienia prawnego. Dodatkowo należy podkreślić, że ten sam problem nie może być bowiem jednocześnie tak złożony, że wymaga to interwencji Sądu Najwyższego i tak oczywisty, że z jego rozpoznaniem poradzi sobie sprawnie przeciętny prawnik (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, zaś o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

jw